

Pogreške kod obračuna i isplate zaštićenog dijela plaće

Gordana Muraja*

Ovrhu na novčanim sredstvima po računu provodi više pravnih osoba i svaka od njih može počinuti pogrešku kod obračuna i isplate. Za ispravljanje pogrešaka nema posebnog postupka, a ovršeniku je na raspolaganju jedino redovni pravni put zaštite.

1. Obveza isplate na poseban račun

Članak 204. Ovršnog zakona (NN 112/12, ZOIZD ZPP 25/13, 93/14, Odluka USUD RH 55/16, 73/17. i 131/20, 114/22, dalje u tekstu: OZ) utvrđuje da se rješenjem o ovrsi na novčanoj tražbini po računu nalaže Agenciji da banci izda nalog da iznos za koji je ovrha određena prenese sa svih ovršenikovih računa koji se vode pod njegovim osobnim identifikacijskim brojem na račun ovrhovoditelja.

Članak 212. OZ-a u stavku 1. dalje utvrđuje da je ovršenik dužan obavijestiti Agenciju ako se na neki od računa na kojem se provodi ovrha uplaćuju primanja i naknade iz članka 172. ili iznosi koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. OZ-a. Po primitku obavijesti Agencija obavještava uplatitelje te im dostavlja podatke iz obavijesti i podatak o vrsti tražbine za koju je ovrha određena, *radi uskrate uplata iz stavka 1. istog članka.* Nakon obavijesti Agencije uplatitelji su dužni *odmah uskratiti uplatu primanja i naknada iz članka 172. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. istog Zakona.* U stavku 3. članka 212. OZ dalje utvrđuje obvezu banke ovršeniku otvoriti poseban račun te obavijestiti Agenciju, koja je dužna o broju posebnog računa obavijestiti uplatitelja, koji je *dužan izvršiti uplatu* na poseban račun.

Dakle, odredba članka 212. OZ-a uređuje postupanje kojem je cilj da se ovršeniku na poseban račun uplate sredstva za koje mu je zakonom zajamčeno da neće biti ovršena.

Pravna osoba koja *postupi protivno odredbi* članka 212. stavka 3. OZ-a na temelju članka 365. OZ-a čini prekršaj za koji je zapriječena novčana kazna za pravnu osobu i odgovornu osobu. Budući da je člankom 212. uređeno postupanje tri pravne osobe: Agencije, banke i uplatitelja primitaka, slijedi da za povredu obveze koju nalaže članak 212. u stavku 3. može odgovarati svaka od njih - naravno, samo za onu obvezu koju je ta pravna osoba dužna izvršiti.

2. Zaštita ovršenika kod pogreški poslodavca pri izračunu i uplati

Za provedbu ovrhe poslodavac svakako mora obračunati iznose izuzete od ovrhe prema članku 172. i iznose prima-

nja na kojima je ovrha ograničena, utvrđene člankom 173. a dalje će se za obje vrste primanja koristiti izraz *primanja zaštićena od ovrhe*.

Ponekad se događa da je poslodavac pogriješio, bilo kod obračuna iznosa zaštićenih od ovrhe, pa je, primjerice, nepravilno sastavio obračun i nije uočio da je pojedino primanje zaštićeno od ovrhe te ga je uplatio na račun na kojem se provodi ovrha. Ili, drugi mogući slučaj, poslodavac je primanja koja je trebao uplatiti na zaštićeni račun uplatio na račun na kojem se provodi ovrha pa je ovršeniku ovršena, zapravo, cijela plaća, a posljedica je da je ovršenik ostao bez sredstava potrebnih za život.

OZ sadrži odredbe kojima je cilj zaštita ovršenika od mogućnosti da mu cijela plaća bude ovršena. Do ovog je uređenja došlo nakon razdoblja u kojem Ovršni zakon nije sadržavao ograničenje pa se dužnik mogao suglasiti s time da mu se radi naplate duga ovrši cijela plaća. To je stanje promijenjeno stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 67/08.), koji je stupio na snagu 17. lipnja 2008. Istovjetno uređenje preuzeto je u svim daljnjim zakonskim rješenjima.

Ovršenika od ovrhe cijele plaće danas štiti članak 202. Ovršnog zakona koji u stavku 1. utvrđuje da suglasnost kojom se dopušta pljenidba plaće, odnosno drugog stalnog novčanog primanja za iznos koji je izuzet od ovrhe *ne proizvodi pravne učinke*. Međutim, ova odredba postavlja ograničenje na raspolaganje dužnika, na suglasnost koju bi dao dužnik privatnom ispravom potvrđenom kod javnog bilježnika. Iz te suglasnosti dalje slijedi obveza isplatitelja obračunavati dijelove plaće koji su izuzeti od ovrhe i one na kojima je ovrha ograničena do onoga iznosa koji je propisan Ovršnim zakonom. Ako bi ovršenik dao suglasnost za prisilnu naplatu iznosa većeg od tih ograničenja, ta suglasnost ne proizvodi pravne učinke – pa je isplatitelj može provesti samo do granice koju je izračunao primjenom članka 173. OZ-a.

Međutim, ni opisana odredba ne štiti ovršenika od pogrešaka kod obračuna i isplate. OZ ne predviđa izričitu prekršajnu odgovornost uplatitelja koji nije kako treba obračunao iznose zaštićene od ovrhe, ali uplatitelj može prekršajno odgovarati prema članku 365. ako iznose zaštićene od ovrhe ne uplati na poseban račun.

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnica, Odvjetnički ured MURAJA, www.odvjetnik.muraja.com

No i dalje ostaje pitanje tko je ovršeniku odgovoran za pogrešku kod obračuna ili isplate. Jer, predmnijeva je da je suština problema u tome da je nepravilnim obračunom ili uplatom na pogrešan broj računa ovršenik oštećen utoliko što mu nije isplaćen onaj iznos na koji po OZ-u ima pravo.

Budući da OZ za povredu te obveze nije dao nikakvo posebno pravno sredstvo ovršeniku, niti poznaje poseban postupak ispravljanja pogrešaka, za ispravljanje pogreška ovršeniku preostaje rješavanjem spora mirnim putem s uplatiteljem ili redovni pravni put.

3. Redovni pravni put

Za štetu koju je počinio ovršeniku zbog pogrešnog obračuna / uplatom na pogrešan račun odgovara onaj koji je sve to trebao kako treba obračunati i uplatiti, a to je poslodavac, odnosno uplatitelj, kako ga naziva OZ.

Redovni pravni put podrazumijeva tužbu ovršenika za naknadu štete od poslodavca / uplatitelja kojom bi tužitelj tražio naknadu štete u visini iznosa koji nije kako treba obračunat ili koji je uplaćen na račun na kojem se provodi ovrha, sa zateznim kamatama od dana kad je uplata provedena do isplate. Želi li ovršenik da mu počinitelj pogreške isplati i naknadu štete za sve prouzročene probleme, kao što su neprospavane noći, strah i nesigurnost u koju ga je takva situacija dovela, morat će osigurati dokaze da je za cijelo to vrijeme teško proživljavao situaciju u koju je doveden tuđom pogreškom.

Naravno, veliko je pitanje koliko je uopće smisleno takvu tužbu pokretati. Problem je akutan, ovršenik je u nekom trenutku ostao bez i najmanjeg iznosa od plaće potrebnog mu za preživljavanje, iznos mu treba odmah, a i sudski spor treba financirati. Dok se eventualni spor riješi mogu proteći godine, pa i desetljeća. Zato redovni pravni put treba ostaviti za one situacije u kojima problem nije moguće riješiti mirnim putem.

4. Mirni put osigurava i brzo rješenje

Nema pravne prepreke da pogrešku kod obračuna / isplate ne bi mogao, pa i trebao, mirnim putem ispraviti po-

slodavac / uplatitelj, budući da je njegovom pogreškom ovršenik doveden u taj položaj.

Kad uoči pogrešku poslodavac može radniku na zaštićeni račun odmah isplatiti iznos na koji ima pravo. Budući da to znači da bi radnik bio dva puta namiren poslodavac može radniku istovremeno odobriti otplatu duga na obroke, na dulji rok i s malim mjesečnim iznosima otplate. Jer, radnik je već ovršen pa je prostor za nove otplate jako malen. Naravno, poslodavac i radnik se o tome trebaju suglasiti. Zaključivanje takvog ugovora ne može se uspoređivati sa suglasnošću za zapljenu koja nakon nekog iznosa ne proizvodi pravne učinke, jer se ne radi o suglasnosti za zapljenu, onoj koju uređuje Ovršni zakon. Također se ne radi ni o ovrsi, a radnik ima pravo raspolaganja vlastitom zaradom pa dug može otplaćivati i iz zaštićenog dijela plaće. Štetnik tj. poslodavac bi oštećenom ovršeniku trebao isplatiti i naknadu štete jer se našao u situaciji da je bez svoje krivnje dužan i više nego je prije bio dužan.

5. Položaj ovrhovoditelja

Ovaj je članak nadahnut pitanjem korisnika i stvarnom situacijom u kojoj je došlo do pogreške: ovršeniku je ovršena cijela plaća, a onda je banka od ovrhovoditelja tražila povrat primljenog iznosa.

Ovrhovoditelj koji je prisilnom naplatom naplatio tražbinu koju mu ovršenik duguje nema obvezu ni prema ovršeniku ni prema pravnim osobama s kojima nije u pravnom odnosu vratiti sredstva. Naime, ovršenik duguje cijeli iznos, a dug se naplaćuje u obrocima zato što je došlo do poremećaja u ugovorenoj dinamici otplate pa je ovrhovoditelj dug morao naplatiti prisilnim putem.

Ako tražbina nije u cijelosti namirena, dakle, ako je doznačeni iznos manji od onoga što ovrhovoditelj potražuje na temelju ovršne isprave, nije jasno na kojem bi se pravnom temelju zasnivao zahtjev ovrhovoditelju za povrat primljenih sredstava.

Jedino ako je naplatom tražbine došlo do toga da je ovršeniku prisilno naplaćen iznos veći od iznosa ukupnog duga, ovrhovoditelj mora vratiti prekomjerni iznos naplaćenih sredstava, dakle onaj dio koji je veći od duga koji je naplaćen, također sa zateznim kamatama od dana stjecanja.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

